

Asperges

Inleiding

De asperge (*Asparagus officinalis L.*) behoort tot de familie der lelieachtigen (*Lilliacea*). Het gewas is al heel oud. In Egyptische graven, die nu al ruim 5000 jaar oud zijn, werden afbeeldingen van de asperge aangetroffen. Aangenomen wordt, dat de asperge afkomstig is uit Oost-Europa en via Klein-Azië terecht is gekomen in de landen rond de Middellandse Zee en zich vandaar verspreid heeft over de rest van Europa. De plant heeft een wortelstok, waaraan wortels en knoppen zitten. In het voorjaar lopen de knoppen uit en vormen stengels met schubvormige bladeren. Nieuwe jonge knoppen vormen zich voor en iets boven de oude knoppen waaruit eerder stengels zijn ontstaan. De wortelstok bevat talrijke knoppen en verjongt zich steeds. Hierdoor verplaatst de plant zich geleidelijk in de richting waarin de groeipunten (neuzen) wijzen.

Daarbij komt de wortelstok tevens omhoog. Men kent de witte en de groene asperge. De witte asperge wordt onder de grond geteeld. De groene asperge ontwikkelt het eetbare product bovengronds. Witte asperges zijn in ons land al lang bekend. Je komt ze tegen op de zandgronden van Limburg en Noord-Brabant. Vroeger waren ze ook te vinden in het Westland, maar daar zijn ze nu bijna verdwenen. De groene asperge is nog niet zo lang bekend. Als teelt werden ze pas in 1988 in ons land geïntroduceerd. Op dit moment is er in ons land een toenemende belangstelling voor dit gewas, evenals in Spanje en Engeland.

Waarom geven een aantal telers en consumenten de voorkeur aan groene asperges boven witte?

- Omdat ze minder vezelig zijn, waardoor ook sprake is van een betere smaak en kwaliteit.
- Ze worden één à twee weken eerder geoogst.
- Schillen is overbodig (maar wordt vaak tóch gedaan).
- Ze groeien bovengronds, waardoor het ook mogelijk is om op zware grond te telen. De productie van de groene asperge is echter 25% lager dan van de witte.

Bodem en bemesting

De asperge wortelt wel tot 100 cm diepte, de grond moet dus tot die diepte bewortelbaar zijn. Men dient voor de aanplant de grond tot 50 cm diepte te bewerken. De grond mag geen storende lagen bevatten. Een goede ontwatering is ook noodzakelijk. Een te lage waterstand in de zomer kan de oorzaak zijn van een geringere plantengroei. We krijgen dan een mindere vorming van nieuwe knoppen en een te geringe opslag van reservevoedsel. Een te hoge grondwaterstand bijvoorbeeld in de winter, geeft kans op wortelsterfte en voetziekte. Bij de witte asperge maakt men bedden. Men plant drie planten per strekkende meter op een rijenafstand van 150 cm. Het volgende voorjaar in april worden de bedden gemaakt door de grond op te hopen, zodat 50 cm grond op de planten komt en de bedden 75 cm breed worden. Dit moeten we niet te vroeg doen, want dan is de grond nog te koud. De bedden worden goed glad gestreken, zó dat de aspergestengel die op het punt staat door de oppervlakte te breken, zichtbaar wordt een kleine verhoging en de barstjes die in de gladde bovengrond ontstaan. Omdat de witte asperge op bedden geteeld worden, is dit alleen mogelijk op goed ontwaterde zandgronden. Groene asperges kunnen op alle grondsoorten worden geteeld, mits die goed ontwaterd zijn. De plantafstand op de rij is bij groene asperges wat dichter, namelijk 20 cm. Er wordt een flinke voorraadbemesting gegeven van bijvoorbeeld één kruiwagen goed verteerde stalmest per 5 m². Daarna krijgen ze ieder jaar in de herfst, nadat het loof is afgestorven, ongeveer één kruiwagen per 10 m². Men kan ook een andere organische bemesting geven, bijvoorbeeld compost. In de zomer kan men dit eventueel wat aanvullen met organische mest. Als de zuurgraad van de grond beneden de 5½ pH ligt, moet een aanvullende kalkbemesting gegeven worden.

Teelt

De vrij grote zaden worden eind maart, begin april op een bedje gezaaid op grond waar nooit asperges zijn geteeld, op een afstand van 35 x 15 cm. In de herfst wordt het afgestorven loof bij de grond afgesneden en verwijderd. Op het moment dat de eerste knoppen zichtbaar zijn, worden de planten overgezet op het blijvende aspergebed. Stel hoge eisen aan het plantmateriaal. Planten met minder dan acht dikke vlezige wortels zijn te zwak. De knoppen moeten goed gaaf en gezond zijn. Men plant maart-april. Pas in het derde jaar mag er geoogst worden. De eerste twee jaar zijn ervoor om de plant zo stevig mogelijk uit te laten groeien. Tijdens de oogstbare periode moet men dagelijks de bedden langs om te oogsten, liefst voor dag en dauw. Asperges steekt men met een speciaal lang scherp mes. Het gat moet men weer dichtmaken en gladstrijken. Wil men bij de witte asperges blauwe koppen vermijden, dan moet men eigenlijk meerdere keren per dag oogsten. We oogsten van half april tot eind juni. We stoppen met oogsten 14 dagen voor de langste dag, om het gewas niet teveel uit te putten. Hierna krijgen de planten gelegenheid om te groeien en reservevoedsel op te slaan voor het volgend voorjaar. Het loof dat boven het maaiveld is gegroeid, is nu zo goed als afgestorven en we kunnen dit afsnijden en afvoeren. Men kan de teelt vervroegen door onder glas te telen, of door onder te dekken met anti-condensfolie. Een goed gewas asperges kan gedurende 10 tot 12 jaar een goede productie geven.

Rassen

Er zijn tal van geschikte rassen voor de witte en voor de groene teelt. Er zijn ook rassen die bruikbaar zijn voor beide teelten. Voor de groene teelt gebruikt men bij voorkeur mannelijke rassen; zij zijn productiever dan vrouwelijke. We noemen enkele hybriden van het ras Limburgia. Limbras 10, Limbras 26, Limbras 18 en Limbras 22. Het zijn rassen van Nederlandse afkomst die voor de witte teelt worden gebruikt. Deze rassen zijn gevoelig voor holle stengels, maar weinig gevoelig voor losse koppen. Het eerstgenoemde ras is geschikt voor vervroeging. Limbras 26 wordt ook wel voor de groene teelt gebruikt. Latere hybriden als Backlim, Boonlim, Gijnlim, Franklim en Thielim zijn Nederlandse mannelijke hybriden met een vrij goede opbrengst en zijn weinig gevoelig voor holle stengels en holle koppen. Gijnlim kan ook in de vervroegde teelt worden gebruikt. Backlim en Gijnlim kunnen ook voor de groene teelt worden gebruikt.

Gewasbescherming

Het is erg belangrijk om op gezonde grond te beginnen. Dat wil zeggen grond waarop nooit asperges zijn geteeld. Dat geldt ook al voor het plantenbed. Om voetziekte e.d. te voorkomen, moet de waterspiegel, ook in de winter, meer dan 60 cm beneden het maaiveld liggen. Belangrijk is ook een goede en intensieve onkruidbestrijding. Asperge kan in de zomer door twee soorten kevers worden aangetast, namelijk de blauwe- en rode aspergekever. Vooral de blauwe kan veel schade aan het bovengrondse gewas toebrengen. De larven vreten later aan de zachte plantdelen. Vang de kevers met de hand en doodt ze. Dit kunnen we het beste 's morgens vroeg doen, omdat de kevers dan nog niet kunnen vliegen. De aspergevlieg kan vanaf de tweede helft van april tot augustus in het gewas voorkomen. De vliegen komen uit poppen die gedurende de winter in rusttoestand in de grond overwinteren. De wijfjes leggen eieren in de aspergestengels. Na enkele dagen komt uit ieder ei een made die aan de plant begint te vreten. Bij een aantasting is het raadzaam om de aspergestengels in de herfst af te snijden, bij de stengelbasis onder het grondoppervlak. In dit stengeldeel zitten vooral de poppen. Verzamel deze stengeldelen en verbrand ze. Als we dit secuur doen, is het gevaar voor een volgende aantasting maar klein. Aspergeroest is een schimmel die bruinachtige vlekken veroorzaakt op de stengel. Vooral op gronden met een lage pH, slechte ontwatering en een slechte structuur, treedt deze schimmel op. Probeer die omstandigheden te verbeteren.

Ten slotte

Men kan 4 tot 5 kg oogsten per 10 m².

Witte asperges moeten in het donker worden bewaard om verkleuring te voorkomen. Ze worden vaak in koud water gelegd; dit mag niet langer dan zes uur. Om te bewaren kun je asperges goed invriezen. Groene asperges behoeven niet zo lang gekookt te worden als witte.

Tekst: AVVN